

Newrologiýa, adam nerw ulgamynyň çylşyrymlylygyny öwrenýän gyzykly we çylşyrymly lukmançylyk ylymynyň bir ugrudyr. Bu köpugurly bilim ulgamy, beýniniň, oňurga ýiliginiň we periferiki nerwleriň syrlylygyny açmakda möhüm rol oýnaýar. Newrologiýa, nerw ulgamynyň nähili işleýşini, newrologiýa bozulmalarynyň anyklanmagyny we bejerilmegini, şeýle hem beýni bilen özüni alyp baryşyň arasyndaky syrly baglanyşygy öwrenmekde möhüm ähmiýete eýedir.

Adam nerw ulgamy, ýürek urşundan başlap, aňmyzda peýda bolýan pikirlerimize çenli bedeniň ähli proseslerini dolandyrýan we utgaşdyrýan evolýusiýanyň gudratydyr. Bu ulgam iki esasy bölüme bölünýär: Merkezi nerw ulgamy (MNU), beýni we oňurga ýiligini öz içine alýar, we periferiki nerw ulgamy (PNU), MNU-dan bedeniň beýleki böleklerine ýaýraýan nerwlerden ybaratdyr.

Newrologiýa, nerw ulgamynyň çylşyrymlylygyny açmaga bagyşlanýar. Esasy üns, newronlaryň nähili aragatnaşyk saklaýandygyny, neýron torlaryny nädip emele getirýändigini we bu prosesleriň bozulmalarynyň newrologiýa bozulmalaryna nädip sebäp bolýandygyny düşünmäge gönükdirilýär. Bu bozulmalar, beýni, oňurga ýiligi we nerwleri öz içine alýan nerw ulgamyna täsir edýän giň gerimli ýagdaýlary öz içine alýar. Bu ýagdaýlardan ejir çekýän adamlaryň ýaşayyş hilini gowulandyrmak üçin wagtynda anyklamak we bejermek möhümdir.

Newrologiýanyň merkezinde, elektrik we himiki signallar arkaly aragatnaşyk saklaýan ýöriteleşdirilen öýjükler bolan neýronlar durýar. Bu neýronlar, beýniniň işlemegi üçin zerur bolan signallaryň geçirilmegini we maglumatlaryň işlenmegini üpjün edýän neýron zynjyrlaryny emele getirýär. Newrologiýa bozulmalary, nerw ulgamynyň çylşyrymlylygyny görkezýär, Altsgeýmer we Parkinson keselleri ýaly degeneratiw kesellerden başlap, urgylar we tutgaýlar ýaly ýiti ýagdaýlara çenli üýtgeýär, bu bolsa newrologiýanyň nerw ulgamynyň adaty we adatdan daşary funksiýasyna düşünmekde ähmiýetini görkezýär.

Aýna ANNAORAZOWA
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk
uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohirurgiýa
kafedrasynyň assistenti